

ÅRBOK FOR KARMSUND

HAUGESUND MUSEUM

ÅRSHEFTE 1951 — 1955

MUSEUMS- OG HISTORIELAGET FOR HAUGESUND OG BYGDENE
OG
SAMARBEIDSNEMNDA FOR BYGDE- OG BYBØKER I KARMSUND
1956

FORORD

Årbok for Karmsund er eit framhald på eit utvida grunnlag av dei årshefte som med års mellomrom er utgjevne av Museums- og historielaget for Haugesund og bygdene, det fjerde i rekkja. Sidan siste årshefte kom ut i 1950, er det kome til ein ny lokalhistorisk samskipnad, *Samarbeidsnemnda for bygde- og bybøker i Karmsund*, som har nær tilknytning til museums- og historielaget og er i røynda sprungen ut frå det.

Då dette skriftet skulle planleggjast, fall det av seg sjølv at det kom i stand eit samarbeid om det mellom museums- og historielaget og den nye samskipnaden for historienemndene i Karmsund, og det var naturleg å gi skriftet eit namn som uttrykkjer dette samarbeidet. I namnet ligg ein lovnad eller eit ynskje om å koma att, og med det nye arbeidsgrunnlaget som nå er skapt, skulle det ikkje vera umogeleg å gjera *Årbok for Karmsund* til eit årvisst forum for det lokalhistoriske og kulturhistoriske arbeidet her i distriktet. Når det gjeld stofftilfang, viste det seg i minsto alt ved dette skriftet at her er rike kjelder å ausa av, og her er mange både kunnige og interesserte lokalhistorikarar i Karmsund.

Skriftstyret rettar ei varm takk til dei som har skrive i årboka og til dei forretningsfolk, bankar og andre som ved sine lysingar har gjort det mogeleg å få henne prenta, og det vonar at dette tiltaket vil bli møtt med så stor samhug og interesse mellom folk i bygd og by at det gir mot til å koma snart att.

Førebels er det med omsyn til arbeidsmåten ordna slik at museumsstyrar N. H. Tuastad, som heile tia har gjort arbeid som sekretær, ha teke på seg å halda fram med dette arbeidet. Men då han er mykje oppteken med arbeidet på museet, har han høve til å ta med seg turvande arbeidshjelp. Som nærmaste hjelp har han fått tidlgare bibliotekar, frk. Margit Westbøe. Til arbeid i Oslo har han førebels fått arkivar Gunvald Bøe ved Riksarkivet.

Frk. Westbøe har til no sett opp register over tilfang som ein kan finna ved Statsarkivet i Stavanger og ved biblioteket i Haugesund m. v. Arkivar Bøe har med tilhjelp av cand. oecon Eli Nannestad og rektor J. D. Ferkingstad sett opp register over det tilfang som høver for vårt arbeid, ved Riksarkivet, over lensrekneskapa, manntal, folketeljingar, matriklar, jordebøker, futerekneskap, kyrkjerekneskap, visitasmeldingar, overhoff-rettsdomar, skulesaker og uprenta diplom m. m. Tilfanget er gjennomgått og spesifisert for kvar kommune (så vidt mogeleg) i samarbeidskrinsen.

Ein er med dette komen så pass langt at samarbeidsnemnda kan stå til teneste for boknemndene i kommunane, og det står no til kvar kommune å avgjera kor stor kraft og fart det skal leggjast i arbeidet med bygdebøker.

Det er mi von at alle kommunane i samanslutnaden vil ta arbeidet med bygde- og/eller byboka alvorleg og yta turvande pengar til arbeidet gjennom kommunebudsjettet år om anna. Utan årlege løyvingar vil det vera vanskeleg å halda arbeidet i gang så det monar noko. Det er mi von at det heile må verta lagt slik til rettes at bygdebøker om ikkje altfor lang framtid kan prentast i alle kommunane i Nord-Rogaland.

Det er vidare mi von at samarbeidsnemnda vil kunna stå til teneste i samsvar med føresetnaden og kunna yta den hjelp som er turvande.

BYGDE- OG BYBOKNEMNDER I KARMSUND

Avaldsnes bygdeboknemnd. Kjøpmann Peder Skeie, formann (etter prost Lars Skadberg som i 1956 flutte frå bygda), heradskasserar M. B. Oftedal, varaformann, lærar Johannes Kolnes, bladmann Birger Johannessen.

Åkra bygdeboknemnd. Distriktsmontør O. Kristiansen, formann, lærar Ingolv Ytreland, lærar h.v. Hans Tvedt, lærar Peder Fagerland.

Bokn bygdeboknemnd. Stortingsmann E. Vatnaland, formann, bonde Osm. S. Våga, bonde Ole Laupland.

Skåre historienemnd. Lærer Holger Askeland, bankmann Reinard Huglen, bankmann Andreas Huglen.

Skudenes bygdeboknemnd. Dei heradstyrevalde medlemene var frå først av: Didrik Mjølhus, formann, fru Johanne Ferkingstad, David Slaattebrekk, sokneprest A. Telhaug, Ole G. Ferkingstad, Didrik J. Ferkingstad, L. Skjølingstad, Erik Sigvartsen Syre, Ole Johan Tjøsheim. og Samson Munthe. Nemnda er seinare supplert slik at det er valt medlemmer for kvar krins og har i 1956 denne samansetning: *Ferkingstad — Langåker krins:* Johanne Ferkingstad, Ragnhild Pedersdtr. Ferkingstad. *Sandve krins:* Magnus Sandve, Didrik Mjølhus, *Syre — Høynes krins:* Erik Sigvartsen, Theodor Fredriksen og Karl N. Høynes. *Vik og Hillesland krins:* O. G. Ferkingstad og Hans L. Hillesland. *Falnes krins:* Sokneprest A. Telhaug. *Hovdastad krins:* Ole J. Tjøsheim og Lars Olav Tunbø. *Snørtealand krins:* Samson Munthe. Formann er lærar h. v. Didrik Mjølhus, Sandve.

Skjold bygdeboknemnd. Lærer S. Hove, formann, bonde Lars Bjoland, lensmann Martin Dybdahl, gartner Elleiv Aursland, Ola Haraldseid, Henrik Kalstveit, Nils Breivik. Nemnda oppretta i 1949 etter opptak av S. Hove og er rekonstruert i 1956. Nemnda sette i 1949 opp denne arbeidsplan:

1. Samla midlar til bygdebok.
2. Kveikja, nøra og utvida interessa for bygdesoga i vidaste tyding.
3. Samla tilfang.

Nemnda har skipa årlege bygdestemner med gudsteneste og foredrag.

Lars Bjoland har samle kjeldetilfang av ymse slag. Tidlegare medlem av nemnda, E. Vestre har halde seg til ættegransking og har godt oversyn for fleire ætter i Skjold. Berge Velde, Oslo, har overlete ei rekkje mapper med kjeldetilfang for gardssoga. Skjold heradstyre har gjeve nemnda rådvelde over Ersland gamle skulehus med tanke på eit skulemuseum. Huset vert ståande på den gamle tufta og førebels nytta til bedehus. S. H.

Stangaland bygdeboknemnd: Banksjef Andr. Hansen, formann, Erling Sunnanå, Jon Folkedal, Sven Iversen.

Torvastad bygdeboknemnd. Bonde Thomas Stange, formann, lektor Erling Reksten, sekretær, lærar Birger Kjetland, lensmann Ingjald Gjersvik, kyrkjesongar h.v. Nils Økland, kjøpmann Anton Sollesnes, fru Tine Steinstø.

Tysvær bygdeboknemnd. Bonde Knut C. Rønnevik, formann, bonde Sivert Odland, ordførar Aanen Susort, lærar Magnus Askeland, lærar Tor Eike, lensmann Ingjald Gjersvik og soknepresten.

Utsira bygdeboknemnd. Gardbrukar og forretningsførar Thoralf Kvalvik, formann, notbas H. Helgesen, handelsmann Svend Klovning.

Vats bygdeboknemnd. Lærar Fr. Eidhammer, formann, Olav Koltveit, L. O. Hustoft, Magnus Stokka, Olav Eide, Lars Strand og Johan Velde.

Haugesund byboknemnd. Overlærer Karl Sørensen, formann, lektor Steinar Fjeld, sekretær, skipsreder Erik Bakkevig.

Kopervik byboknemnd. Lensmannsfullmektig Olav Huglen, formann, Hans Svendsen, Sven Svendsen, Tønnes B. Svendsen.

Skudeneshavn byboknemnd. O.r.sakførar Ove Gilje, formann, bokhandlar Hans Hillesland, fru Kristi Røijen, Simon Nes.